

CROWDFUNDING

FINANCIERINGSBRON OF MARKETINGINSTRUMENT?

A. Inleiding

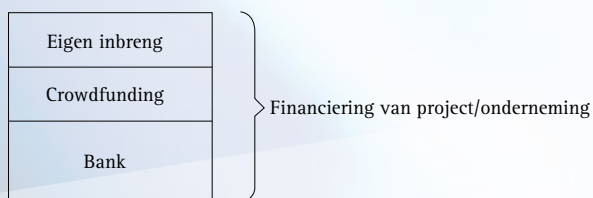
Geld ophalen voor een onderneming bij het grote publiek bestaat reeds lange tijd en kan vele vormen aannemen. Grote bedrijven kunnen gebruik maken van een beursgang of uitgifte van obligatieleeningen om fondsen op te halen bij investeerders. Voor startende of middelgrote ondernemingen is dit meestal geen optie, waardoor zij dikwijls financiering dienen te zoeken in hun directe omgeving, nl. FFF-funding (Friends, Fools & Family).

Dankzij de evolutie van het internet en de informatietechnologie is het brede publiek nu ook bereikbaar om financiering te zoeken voor deze ondernemingen. Na enkele geslaagde acties in de non-profit sfeer, ontdekken een toenemend aantal Vlaamse ondernemingen "Crowdfunding".

B. Principe - vormen

Crowdfunding betekent letterlijk: financiering door de menigte (de "crowd"). Het is een alternatieve vorm van financiering, waarbij de benodigde middelen voor een bepaalde onderneming of project (meestal online) ingezameld worden bij een grote groep van individuen die elk afzonderlijk een relatief kleine bijdrage leveren.

Dergelijke private vormen van financiering slaan de brug tussen enerzijds de eigen inbreng van de ondernemer en anderzijds de bankfinanciering.

Traditioneel worden 4 types van crowdfunding onderscheiden:

1° Charity crowdfunding – Donatie of gift

De crowd is bereid om geld te schenken, ter ondersteuning van een project dat hen aanspreekt. Er wordt geen tegenprestatie gevraagd. De motivatie voor dit type crowdfunding is sociaal van aard en komt in de praktijk voor in de sociale of culturele sector.

2° Rewards-based crowdfunding – Tegenprestatie in natura

Dit is een variant op het donatiemodel. De investeerder is nog steeds bereid zijn geld te schenken, maar in ruil voor deze donatie zal de donateur een niet-financiële beloning krijgen in natura.

3° Crowd lending – Schuldfinanciering via leningen

Er wordt een lening uitgegeven waarop de "crowd" kan intekenen. Bij dit type van crowdfunding lenen investeerders geld. Het geleende geld moet terugbetaald worden, mogelijks inclusief een vooraf overeengekomen intrest.

4° Crowd investing (Equity) – Participatie via aandelen

In dit model haalt de onderneming of het project kapitaal op bij de "crowd". De investeerders worden in dit model mede-aandeelhouders. Hierdoor kunnen ze recht krijgen op dividenden en na een bepaalde termijn kan er mogelijks een meerwaarde worden gegenereerd op de aandelen. Investeerders zijn in dit geval evenwel ook blootgesteld aan het ondernemingsrisico en kunnen dus delen in de verliezen van de onderneming.

In de praktijk wordt de investering veelal gestructureerd via een aparte vennootschap, die speciaal wordt opgericht om de investering van het publiek te bundelen (een "crowdfunding platform"). Op deze wijze heeft de onderneming in kwestie slechts één "aanspreekpunt" en wordt een versnipperd rechtstreeks aandeelhouderschap vermeden.

De motivatie van individuen die deelnemen aan één van de eerste 2 types (charity crowdfunding of rewards-based crowdfunding) is hoofdzakelijk sociaal van aard. De investeerders wensen in de eerste plaats een project te ondersteunen. In het rewards-based model komt daar nog een beperkte (materiële) motivatie bij.

In de laatste 2 types (crowd lending en crowd investing) daarentegen verwachten de individuele investeerders een financiële return. De motivering om op dergelijke types van crowdfunding in te schrijven is dan ook veeleer financieel van aard.

C. Voordelen

Crowdfunding biedt een ideale test om na te gaan of de markt gelooft in het project en of er een voldoende groot draagvlak is. Bovendien genereert de campagne reeds "gratis" (online) publiciteit van bij de start van het project en kan de ondernemer rekenen op een eerste klantenpotentieel en testpubliek.

Door het grote aantal deelnemers, die elk slechts voor een beperkt maximum bedrag kunnen participeren, is een actieve inspraak van de "crowd" in de bedrijfsvoering beperkt. Hierdoor blijft de ondernemer de koers van het bedrijf zelf uitzetten, zonder gebondenheid aan een financiële partner. Bovendien zijn er binnen bepaalde grenzen geen zware periodieke rapporteringverplichtingen, hetgeen bij andere publieke financieringsvormen wel het geval is.

D. Valkuilen

Crowdfunding is een vorm van investeren en is dus onderhevig aan het ondernemingsrisico. Deze financieringsvorm wordt soms gekozen door startende projecten die – wegens de beoordeling van hun risicoprofiel door de bank – onvoldoende financiering via de klassieke weg kunnen losweken. Het is dus een investering voor de "believers" in een project.

Hoewel de onderneming geen formele rapporteringverplichtingen heeft naar de investeerders toe (tenzij bepaalde grenzen overschreden zijn, cf. infra), zal zij er toch naar moeten streven een gevoel van betrokkenheid tussen de investeerders en de onderneming te creëren en vast te houden. Indien de "crowd" zich tegen de onderneming keert, kan zij reputatieschade oplopen.

E. Fiscaal

De fiscale impact – zowel in hoofde van de onderneming als in hoofde van de investeerders – verschilt naargelang het type van crowdfunding:

- Bij *charity crowdfunding* doet de crowd een schenking vanuit niet-financiële overwegingen. In de non-profit-sfeer kan een gift aan een erkende instelling onder bepaalde voorwaarden genieten van een belastingvermindering (personenbelasting) of kwalificeert zij als een aftrekbare kost (vennootschapsbelasting), maar in de ondernemings sfeer is dit niet van toepassing.
- Bij *rewards-based crowdfunding* ontvangt de crowd een vergoeding in natura in ruil voor hun bijdrage. Dit kan het voorrecht zijn om als eerste een product af te nemen of kan ook de levering van een product zelf in houden. In hoofde van de onderneming zijn de opgehaalde fondsen belastbaar als winst. De belastbaarheid kan in vele gevallen echter (deels) worden gecompenseerd met de (opstart)kosten en/of uitgesteld door het aanleggen van voorzieningen/schuld voor de latere levering van de producten. Indien de bijdragen van de crowd recht geven op een dienst of een bepaald product, moet er ook BTW afgerekend worden.
- Bij *crowd lending en crowd investing* gaat het om een investering in het bedrijf via resp. leningen of kapitaal inbreng. De opgehaalde fondsen kwalificeren naar gelang het geval als vreemd vermogen of als kapitaal en komen dus niet in winst via de resultatenrekening. In hoofde van de investeerders gaat het om beleggingsinstrumenten waarop de gewone vigerende regelgeving (o.a. inzake roerende voorheffing) van toepassing is.

Recent heeft de regering ook een aantal maatregelen uitgewerkt waardoor particulieren onder bepaalde voorwaarden een belastingvermindering kunnen genieten indien ze inschrijven op een crowdfunding project van een startende onderneming.

Frédéric Lievens, Lievens & Co Consulting

F. Regelgeving – FSMA

Wanneer beleggingsinstrumenten openbaar aangeboden worden, is de prospectuswetgeving van toepassing. Dit is o.a. het geval bij crowdfunding onder de vorm van *crowd lending* of *crowd investing*.

Dit houdt onder meer de verplichting in een prospectus uit te geven voorafgaandelijk goed te keuren door de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA). Dit is een vrij zware administratieve procedure waarbij een groot aantal gegevens over de onderneming vrij gegeven worden.

De wetgeving verleent evenwel een vrijstelling van prospectus indien voldaan is aan twee voorwaarden:

1. De totale opgehaalde fondsen bedragen minder dan 300.000 EUR.
2. Niet méér dan 1.000 EUR per investeerder.

G. Conclusie

Crowdfunding is een vrij interessant alternatief voor specifieke projecten zowel in de commerciële als sociale sfeer.

Naast de ophaling van fondsen is crowdfunding voor de onderneming ook een interessante manier om haar project met extra visibiliteit in de markt te zetten. Bijgevolg is het zowel een financieringsbron als marketinginstrument.